

Lise Öğrencilerinin Tercih Ettikleri Öğretmen Profillerinin Belirlenmesi

An Investigation About The Secondary Students' Preferences on Teacher Profile

Büşra GÜNEY¹, Filiz KABAPINAR²

¹Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Kimya Öğretmenliği Bölümü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, Türkiye, busraguney34@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0002-0937-8291>)

²Prof. Dr., Kimya Öğretmenliği Bölümü, Atatürk Eğitim Fakültesi, Marmara Üniversitesi, Türkiye, filizk@marmara.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0001-5937-0880>)

Geliş Tarihi: 19.11.2019

Kabul Tarihi: 22.12.2020

ÖZ

Bir öğretmen bazı öğrenciler için idol olurken bazı öğrencilerin favori öğretmenleri arasında yer almayabilmektedir. Öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profillerinin belirlenmesi hem yeni kuşağın öğretmenlerden beklentilerini ortaya koyabilir hem de öğretmenlere önemli mesajlar sunabilir. Bu nedenle bu çalışmada öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profillerini incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan öğretmen profili anketi kullanılmıştır. Anket beş bölümden oluşmaktadır. Her bölümde A ve B olarak adlandırılan öğretmen tipleri betimlenmiştir. Ankette öğrencilerden hangi öğretmen tipini tercih ettikleri ve nedenleri sorulmuştur. Tercihlerini seçerek belirten öğrencilerden tercih nedenlerinin gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Öğrencilerin yazılı yanıtları içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğu; dersi tahtadan anlatmayan, zaman zaman sınıf içinde dolaşan, öğrencilerle konuşurken göz temasında bulunan, ses tonlamasını etkili şekilde ayarlayan ve beden dilini iyi kullanan öğretmen profilini tercih etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen profili, tercih, içerik analizi, öğretim, öğrenci.

ABSTRACT

A teacher may be an idol for some students, but may not be among the favorite teachers of some students. Determining the teacher profiles preferred by the students can both reveal the expectations of the new generation from their teachers and provide important messages to the teachers in general. Therefore, in this study, it is aimed to examine the teacher profiles that students prefer. The teacher profile questionnaire that consists of five parts was designed. In each part, teacher types named A and B are described. In the questionnaire, students were asked to choose the type of teacher they prefer and explain the reasoning behind their preference. The written responses of the students were evaluated by content analysis. Findings revealed that the majority of students prefer the profile of the teacher who does not teach the lesson on the board, wanders around the classroom from time to time, makes eye contact while talking with the students, effectively adjusts the tone of the voice and uses the body language well.

Keywords: Teacher profile, preference, content analysis, teaching, student.

GİRİŞ

Eğitim bilimcilerin temel uğraş alanları arasında teorik bağlamda tasarladıkları öğretim içeriğinin etkililiğini belirlemektir. Oysaki öğretimin etkililiği sadece tasarlanan içerikle ilişkili değildir. Aksine o öğretimin sınıfta nasıl şekil bulduğu ve hangi pedagojiler ile sunulduğu içerikten daha büyük bir role sahiptir. Bu nedenledir ki aynı öğretim farklı öğretmenlerin elinde son derece farklılaşabilmektedir. Bu farklılığı yaratan ise öğretmenin öğrenme ve öğretme anlayışı ve ilgili disipline ilişkin bakış açısı ile yönlendirilen sınıf içi tavır ve davranışlarıdır. Öğrencilerinin ihtiyaçlarını gözeten bir öğretmen ile sadece dersini anlatmayı hedef alan bir öğretmenin sınıfta tutum ve tavırları arasında büyük farklılıklar vardır. Öğretmenin profilini temsil eden bu tavır ve davranışlar öğretimin etkililiğini belirleyen etmenler arasında önemli bir role sahiptir. Nitekim eğitimciler de öğretmenlerin sınıfta içinde sergileyecekleri davranışların öğretimin kazanımlarına ulaşma düzeyi üzerindeki etkilerini vurgulamaktadır (Kılıç ve diğ., 2004).

Öğrencilerin bireysel farklılıkları sadece bilgiyi üretme sürecini etkilemekle kalmaz aynı zamanda öğrenme ve öğretme ortamını nasıl algıladıklarını da belirler. Bu nedenle bir öğretmen bazı öğrenciler tarafından iyi anılırken bazıları için favori grubunda yer almaz. Bu durum büyük olasılıkla öğretmenin öğretim biçimi, iletişim tarzı, sınıf içi tavır ve davranışları öğrencilerin bireysel özellikleriyle uyumundan ya da uyumsuzluğundan kaynaklanmaktadır. O halde öğrencinin bireysel özellikleriyle öğrenme ortamları ve öğretmenin özellikleri ile örtüşürse uyumdan söz edilebilir. Öğrencilerin öğrenme ortamlarını nasıl algıladıklarına ilişkin çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Entwistle ve Tait, 1990; Fraser ve diğ., 1987; Gijbels ve diğ., 2006). Bu çalışmaların birleştikleri nokta, öğrencilerin öğrenme ortamlarını algılama biçimlerinin öğrenmeleri üzerinde önemli etkileri olduğudur. Öğrenme ortamına ilişkin algılar çalışılırken öğrencilerin öğretim yöntemlerini ve öğrenme pedagojilerini nasıl algıladıkları incelenmektedir.

Profil genellikle görünümünün çizilmesi ve sahip olunan özelliklerin dökülmesi için kullanılır. Bireylerin profilleri tanımlandıktan sonra, ortak özellikler çerçevesinde benzeyen kişiler gruplandırılmaya çalışılır (Köktürk, 1997). Ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde profil temalı çalışmaların çoğunlukla işletme ve tüketicilere yönelik olduğu anlaşılmaktadır (Çermik, 2001). Eğitim ile ilgili olması noktasında veli profillerini belirlemeyi hedefleyen çalışmaların varlığı söz konusudur (Kotaman, 2008). Öğretmen profillerini inceleyen bazı çalışmalar mevcuttur (Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2006; Telli ve diğ., 2007). Ancak bu çalışmalar çoğunlukla öğrencilerin öğretmenlerin sınıf içi davranışlarını nasıl algıladıklarına odaklanmıştır. Öğretmen profili farklı biçimlerde tanımlanabilir. En geniş kapsamıyla öğretmen profili; eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek, öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterlikte olan, mesleği ile ilgili etkinlikleri izleyen, elde ettiği bilgi ve becerileri kendini yenilemede kullanabilen, okulun yapısını ve işleyişini bilen, okulun toplum içindeki yerini ve önemini kavrayabilen pedagojik alan bilgisine sahip olan kişi olarak tanımlanabilir (Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan, 2014). Daha dar kapsamda düşünüldüğünde öğretmen profili öğretim sürecine eşlik eden sınıf için tavır ve davranışlar temelinde yapılan tasvirler bütünü olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada öğretmen profili dar kapsamıyla ele alınmış ve öğrenme ve öğretme sürecine eşlik edecek bakış açısı, tavır ve davranışlar bütünü olarak benimsenmiştir.

Her öğrencinin zihninde geçmiş yaşantısından bir öğretmen yer alır. Aynı sınıfta öğrenim görmüş ya da görmekte olan öğrencilerin adını zikredeceği öğretmen ismi farklılaşabilmektedir. Bu durumun altında yatan neden öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profilindeki farklılıktır. Öğretim tasarımlarının etkililiğini inceleyen araştırmalar öğrencilerin sahip oldukları becerileri (Özer ve Özkan, 2012; Palabıyık ve İspir, 2011; Tan ve Temiz, 2003; Taşköyan, 2008;), öğrenme stilleri (Azizoğlu ve Çetin, 2009; Bahar ve Sülün, 2011; Cengizhan, 2008) ve çoklu zekâ alanları (Akamca ve Hamurcu, 2005; Azar, Presley ve Balkaya, 2006; Gürçay ve Eryılmaz, 2005; Köroğlu ve Yeşildere, 2004; Yenilmez ve Çalışkan, 2011) gibi bireysel özelliklerini dikkate almaktadır. Öte yandan öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profilini dikkate alan çalışmalar sınırlı sayıdadır (Güzel, Özdöl ve Oral, 2010; Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2006). Oysa ki öğretmen profillerinin

öğrencilerin tercihleri ile uyumu öğretimin etkililiğini önemli oranlarda arttırabilir. Yine öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profillerini belirleyen çalışmalar ilköğretim öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle bu çalışmada lise öğrencilerinin tercih ettiği öğretmen profillerini belirlemek hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, “lise öğrencilerinin tercih ettikleri öğretmen profilleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Çalışma nicel araştırma desenlerinden tarama modeli temelinde kurgulanmıştır. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren ile ilgili genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1991). Bu yöntemle elde edilen araştırmalarla, durum nedir, neredeyiz, ne yapmak istiyoruz, nereye, hangi yöne gitmeliyiz, oraya nasıl gideriz gibi sorulara, mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilere dayanılarak cevap bulmak istenir (Kaptan, 1993). Bu çalışmada genel tarama modelinden ziyade örnek olay tarama modeli olarak adlandırılabilir bir model tercih edilmiştir (Büyüköztürk, 2016). Böylece örnek olay tarama modeli ile açık uçlu soruların yöneltildiği ve gerektiğinde öğrencilerden sözel olarak açıklama alınabileceği bir model kullanılmış olmaktadır. Çalışma 2016–2017 eğitim-öğretim yılında İstanbul’da bulunan çeşitli devlet liselerinde okumakta olan 9. ve 10. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 196 lise öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin 25 tanesi kadın ve 171 tanesi erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenciler 14-16 yaş aralığındadır.

Mevcut alan yazında öğretmen profili ölçek kullanılarak belirlenmiştir (Güzel, Özdöl ve Oral, 2010). Öğretmen profillerinin davranıştan ziyade öğrenme anlayışı ve öğretim yöntemi ile birlikteliğini içeren tasvirler mevcut çalışmalarda kullanılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmada öğretmen profilleri; öğrenme anlayışı farklılıkları ve öğretim yöntemleri çeşitleri içeren profiller şeklinde oluşturulmuş ve öğrencilerin tercihlerine sunulmuştur. Öğrencilerin öğretmen profillerine ilişkin tercihlerini belirlemek amacıyla hazırlanan ankette beş tane açık uçlu soru bulunmaktadır. Bu sorularda A ve B öğretmen profili betimlenmiş ve öğrencilere hangi öğretmen profilini tercih ettikleri sorulmuştur. Verilen öğretmen profilleri tasvir edilirken öğretmenin tek bir özelliğinde değişiklik yapılmıştır. Öğrencilerden öğretmen profillerini seçim nedenlerini açıklamaları istenmiştir. Öğrenciler hangi öğretmen profilini tercih ettiklerini; profillerin yanında verilen kutucuğa işaret koyarak belirtmişlerdir ve nedenlerini açık uçlu sorulara yazılı olarak anlatmışlardır.

İlk soruda A profiline sahip öğretmen; dersi sadece tahta üzerinden işliyor, sınıf içinde hiç dolaşmıyor ve öğrencilerle fazla göz teması kurmuyor. B profilindeki öğretmen ise; dersi tahtadan anlatıyor ancak zaman zaman sınıf içinde dolaşarak, öğrencilerle konuşurken göz temasında bulunuyor. İkinci soruda A profiline sahip öğretmen; daha çok sözlü anlatım yoluyla dersi işliyor ve dersini sınıf içinde dolaşarak, öğrencilerle sürekli göz teması kurarak, ses tonlamasını etkili şekilde ayarlayarak ve beden dilini çok iyi kullanarak anlatıyor. B profilindeki öğretmen de yine sözlü anlatım yoluyla dersi işliyor. Ancak diğer profilin aksine dersini sınıf içinde dolaşmadan, öğrencilerle sürekli göz teması kurmadan ve beden dilini kullanmadan anlatıyor. Üçüncü soruda A profiline sahip öğretmen; dersini işlerken tartışma yöntemini kullanıyor. Konuya dikkat çekici soruyla başlayıp, sınıfta bir tartışma ortamı oluşturuyor. Öğrencilerin, konuyu kendi aralarında tartışmaları için zaman tanıyor. Gerekli yerlerde öğrencilere yardımcı oluyor. En son olarak ulaşılan sonuca göre konuyu toparlıyor. B profilindeki öğretmen de yine dersini işlerken tartışma yöntemini kullanıyor. Konuyu içeren merak uyandıracak bir olayla derse başlıyor ve olayı tartışmalarını istiyor. En son konuyla alakalı bütün görüşleri değerlendirerek ortak bir karara varmalarını istiyor. Olayla konunun ilişkisini anlatmalarını istiyor. Her iki öğretmen de dersini tartışma yöntemiyle işliyor fakat A öğretmeni dersine soruyla başlayıp öğrencilerine yol göstererek onların bir sonuca varmasını bekledikten sonra konuyla ilgili bilimsel fikri özetlerken, B öğretmeni örnek olay üzerinden yarattığı

tartışmanın öğrenciler tarafından sonlandırılmasını sağlıyor. Dördüncü soruda A profiline sahip öğretmen; derste konuya ilişkin bir gösteri deneyi yapıyor. Öğrenciler bu süreçte deneyi izliyor. Öğretmen, deneyi yapıp bitirdikten sonra öğrencilere yapılan deneyden nasıl bir sonuca vardıklarını soruyor. Öğrencilerin cevapları doğrultusunda deneye ve konuya dair açıklama yapıyor. B profilindeki öğretmen ise deneyi öğrencilere yaptırıyor. Öğrenciler deneyi yapıyor, gözlem ve verilerden yola çıkarak sonuca ulaşıyor. Beşinci soruda A profiline sahip öğretmen; derste konu ile alakalı bir deney yapılış formunu öğrencilere vererek her adıma harfiyen uyararak deney yapmalarını istiyor. Deneyin sonuçlarını özetliyor. B profilindeki öğretmen ise; öğrencilere bir araştırma problemi veriyor ve problemi çözmek üzere bir deney tasarlama formunu istiyor. Öğrencilerden deneyde kullanacakları malzemeleri belirlemelerini ve deneyin her bir basamağını oluşturmalarını istiyor. Deneyi tasarlayan öğrenciler deneylerini yaptıktan sonra elde ettikleri sonuçları sınıfta açıklıyor.

Hazırlanan anketin ölçülmek isteneni ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla öncelikle uzman görüşü alınmıştır. Eğitim bilimleri alanında çalışmalar yürütmekte olan birisi genel eğitimci diğeri ise fen eğitimcisi olan iki akademisyen uzman olarak geçerlik çalışmalarına katılmıştır. Ayrıca lisede uzun yıllar öğretmenlik yapmakta olan iki öğretmen de yine geçerlilik çalışmalarına katılmıştır. Bunun için ankete ilişkin kapsam geçerlilik formu hazırlanmıştır. Bu formda akademisyen ve öğretmen katılımcılara çalışmanın amacı açıklanmış ve anketteki her biri sorunun amaca hizmet etme düzeyini düşük, orta veya yüksek olmak üzere işaretlemeleri istenmiştir. Ayrıca kapsam geçerlilik formunda uzmanlardan düşük ve orta düzey işaretlemeleri için olanaklı ise değişiklik önerisinde bulunmaları da istenmiştir. Geçerlilik formları incelenmiş ve alınan dönütler temelinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Bu sırada ikileme düşülen veya anlaşılmayan sorular da açığa çıkmış ve dilsel anlamda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Ankete son şekli verildikten sonra öğrencilerle pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Bunun içinse örneklem ile aynı sınıf seviyesinde bir grup öğrenciye anket pilot olarak uygulanmıştır. Pilot çalışma sırasında öğrencilerin anlayamadıkları kısımlar, sordukları sorular, yanlış anlaşılabilir kısımlar izlenmiş ve anketi tamamlama süreleri belirlenmiştir. Bu çalışma özellikle öğretmen profillerinin betimlendiği kısımlar için oldukça önem taşımaktadır. Pilot çalışma sırasında söz konusu belimlemelere ilişkin içerik veya dilsel sorunlar belirlenmiş, düzeltilmiş ve ankete son şekli verilmiştir. Her ne kadar nicel tarama deseni görünümünde olsa da çalışmanın iç geçerliliğini sağlamak adına bulgular sunulurken öğrenci cevaplarından doğrudan alıntılar yapılmış, böylelikle elde edilen verilerin nasıl yorumlandığı gösterilmeye çalışılmıştır.

Veri toplama aracından elde edilen verilerin nitel özellikte oluşu nedeniyle güvenilirliği sağlamak amacıyla daha çok nitel araştırma desenlerinde geçerli olan güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bunun için araştırmacılar arası kodlamada tutarlılık belirlenmeye çalışılmıştır. İlk araştırmacı öğrencilerin öğretmen profili tercihlerine ilişkin yapmış oldukları gerekçelendirmeler içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz temelinde açığa çıkan tema ve kodlar hazır bir formata dönüştürülmüştür. İkinci araştırmacı kendisine boş şablon olarak verilen bu kategori sistemini kullanarak bir grup öğrencinin (n=20) yazılı yanıtlarını kodlamıştır. İlk araştırmacının yapmış olduğu kodlama ile bu ikinci kodlama arasındaki tutarlılık karşılaştırılmıştır. İki kodlamacı arasındaki tutarlılık araştırmanın güvenilirliği olarak kabul edilmiştir.

Ankete katılım gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin sınav kaygısı veya telaşının olmadığı bir zaman diliminde ve bir ders saati içinde uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler öncelikle betimsel analizi tabi tutulmuş ve öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profilleri belirlenmiştir. Bunu öğrencilerin tercihlerinin altında yatan nedenleri belirlemek üzere içerik analizi izlemiştir.

BULGULAR

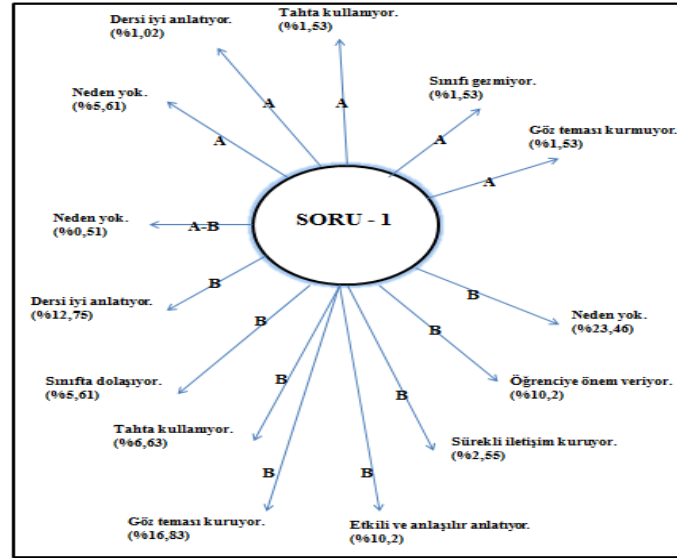
Aşağıda verilen tabloda öğrencilerin A ve B öğretmen profilini seçim yüzdeleri gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Öğretmen Profili Seçimlerine İlişkin Bulgular

Sorular		A Profili	B Profili	A ve B Profili
Birinci Soru	F	19	176	1,0
	%	9,7	89,8	0,5
İkinci Soru	F	165	29	2,0
	%	84,2	14,8	1,0
Üçüncü Soru	F	110	80	6,0
	%	56,1	40,8	3,1
Dördüncü Soru	F	99	90	7,0
	%	50,5	45,9	3,6
Beşinci Soru	F	84	106	6,0
	%	42,9	54,1	3,1

3.1. Sözel Anlatım Süreci Temelindeki Öğretmen Profilleri

Anketin ilk sorusunda A profiline sahip öğretmen dersi sadece tahta üzerinden işlerken sınıf içinde dolaşmamakta ve öğrencilerle iletişim kurmamaktadır. Öte yandan B profiline sahip öğretmen dersini anlatırken sınıf içinde dolaşmakta ve öğrencilerle iletişim kurmakta ve göz temasında bulunmaktadır. Araştırma bulgularına göre anketin ilk sorusunda öğrencilerin %11,22'si (n= 20) A profiline sahip öğretmeni seçerken %88,27'i (n= 176) B profiline sahip öğretmeni tercih etmiştir. Öğrencilerin ilk soruya ilişkin öğretmen tercihlerinin altında yatan nedenleri belirlemek üzere yapılan analiz sonuçları Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Soru 1'deki öğretmen profilini seçim gerekçelerinin analizi

Şekil 1'den anlaşılacağı üzere, öğrencilerin A profiline sahip öğretmeni tercih gerekçeleri; öğretmenin dersi iyi anlatması, göz teması kurmaması, sınıfta dolaşmaması ve tahtayı kullanıyor olmasıdır. Yirmi öğrenciden on biri ise neden belirtmeksizin A öğretmeni seçmiştir. B profiline sahip öğretmeni tercih eden öğrencilerin 130'u gerekçe olarak öğretmenin dersi iyi anlatmasını, sınıfta dolaşmasını, tahtayı kullanmasını, etkili anlatımı olmasını, sürekli iletişim

kurmasını, öğrenciye önem vermesini ve göz teması kurmasını göstermiştir. B öğretmenini neden belirtmeksizin seçen 46 öğrenci bulunmaktadır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu ders anlatımı sırasında zaman zaman sınıf içinde dolaşan ve öğrencileriyle konuşurken göz temasında bulunan öğretmen profilini tercih etmiş görünmektedir. Şekil 1'den bu öğretmeni seçme nedeni olarak en çok dile getirilen özellik "öğretmenin göz teması kurması" (%16,83)'dir. Bunu "etkili ve anlaşılır ders anlatması" (%10,20) ve "öğrenciye önem vermesi" (10,20) izlemektedir. Daha az oranda dikkat edilen ve tercih sebebi olarak gösterilen özellikler ise "tahta kullanması" (%6,63) ve "sınıfta dolaşması" (%5,61) olarak belirlenmiştir. Şekil 1'den öğrencilerin en az oranda vurguladıkları öğretmen özelliğinin "öğrencilerle iletişim kurması" (%2,55) olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıda öğrencilerin yanıtlarından bazı alıntılar verilmiştir.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

B öğretmenini tercih ettim çünkü öğrencilerle konuşurken göz temasında bulunuyor

74

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

Sıradan öğretmen böyle öğrencilerle göz teması kurmuyor böyle öğretmen olunmaz

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

B öğretmenini çünkü öğrencileriyle konuşup göz teması kurması dersi daha iyi anlattığı için seçtim

66

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

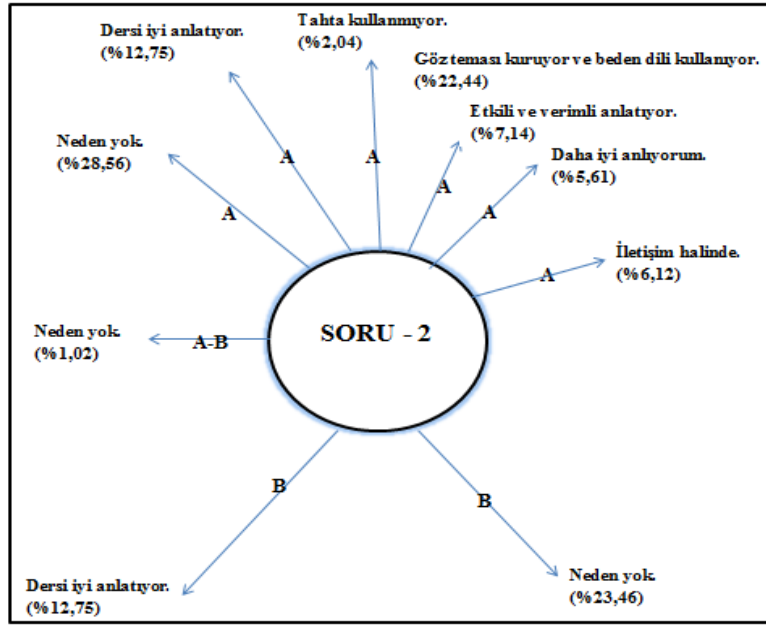
Çünkü dersi anlatırken sadece tahtada anlatıyor öğrencisine anlayıp anlamadığını sormuyor.

Şekil 2. Öğrencilerin sözel anlatım süreci temelindeki öğretmen profillerine ilişkin yanıtları

Gerek tercihlerinden gerekse tercihlerindeki gerekçelerinden öğrencilerin dersini sözel anlatım yoluyla işlese dahi öğretmenin tahta başında, belki de sırtı öğrencilere dönük biçimde, öğrencilerle iletişim kurmaksızın ders işleyen bir öğretmeni istemedikleri anlaşılmaktadır.

3.2. Sınıf İçi Etkileşim Temelindeki Öğretmen Profilleri

İkinci soruda A profiline sahip öğretmen dersini sınıf içinde dolaşarak, öğrencilerle sürekli göz teması kurarak, ses tonlamasını ayarlayarak ve beden dilini iyi kullanarak dersini işlerken B profilindeki öğretmen dersini sınıf içinde dolaşmadan, öğrencilerle sürekli göz teması kurmadan ve beden dilini kullanmadan işlemektedir. Anketin ikinci sorusunda öğrencilerin %84,2'si A profiline sahip öğretmeni tercih ederken %14,8'i B profiline sahip öğretmeni tercih etmiştir. Öğrencilerin ikinci soruya ilişkin öğretmen tercihlerinin altında yatan nedenleri belirlemek üzere yapılan betimsel analiz sonuçları Şekil 3'de verilmiştir.

Şekil 3. Soru 2'deki öğretmen profilini seçim gerekçelerinin analizi

Öğrencilerin büyük çoğunluğu ders anlatımı sırasında iletişim halinde olan, göz teması kuran ve beden dilini kullanan öğretmen profilini tercih etmiş görünmektedir. Şekil 3'den bu öğretmeni seçme nedeni olarak en çok dile getirilen özellik "öğretmenin göz teması kurması ve beden dilini kullanması" (%22,44)'dir. Bunu "etkili ve verimli anlatması" (%6,12) ve "dersi iyi anlatması" (%5,61) izlemektedir. Daha az oranda dikkat edilen ve tercih sebebi olarak gösterilen özellikler ise "daha iyi anladığı" (%6,63) ve "iletişim halinde olması" (%5,61) olarak belirlenmiştir. Şekil 3'den de anlaşılacağı üzere, öğrencilerin en az oranda vurguladıkları öğretmen özelliği "tahta kullanmaması" (%2,04) olarak belirtilmiştir. Aşağıda öğrencilerin yanıtlarından bazı alıntılar verilmiştir.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

A öğretmen adayını tercih ettim çünkü; A öğretmeni daha iyidir. Benimle derste iletişim kurarsa ben de iyi olurum.

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

82
B öğretmen adayını tercih ettim; ben her şeyi sadece onlarda bulurum. Not almam lazım. A öğretmen adayında ders anlatırsa ben pek almam.

61
Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

A öğretmenini tercih ettim çünkü Ayla tahtayı kullanır sürekli anlatmıyorsa dinlemeyebiliriz ama ikisini beraber yapar hemde göz teması kurarsa daha iyi dinleriz

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

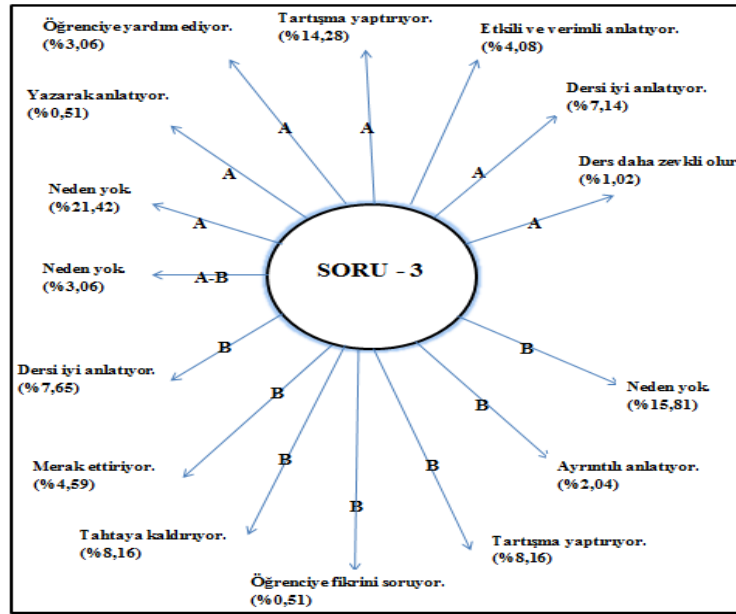
beden dili ve göz teması kurmıyorsa dinlemeye bilmiriz.

Şekil 4. Öğrencilerin sınıf içi etkileşim temelindeki öğretmen profillerine ilişkin yanıtları

Öğrencilerden A profiline sahip öğretmeni seçenler, tercihlerinin ardındaki nedeni öğretmenin dersi iyi anlattığı, göz teması kurduğu ve beden dili kullandığı, etkili ve verimli anlattığı, iletişim halinde olduğu ve tahta kullanmadığı şeklinde açıklamıştır. B profiline sahip öğretmeni seçenlerin gerekçesi ise dersi iyi anlatması olarak belirlenmiştir.

3.3. Tartışmanın Derinliği Temelindeki Öğretmen Profilleri

Üçüncü soruda A profiline sahip öğretmen konuya dikkat çekici bir soruyla başlayıp, sınıfta bir tartışma ortamı oluştururken B profilindeki öğretmen öğretime merak uyandıracak bir olayı tartışmaya açarak başlamaktadır. Araştırma bulgularına göre anketin üçüncü sorusunda öğrencilerin %56,1'i A profiline sahip öğretmeni seçerken %40,8'i B profiline sahip öğretmeni tercih etmiştir. Öğrencilerin üçüncü soruya ilişkin öğretmen tercihlerinin altında yatan nedenleri belirlemek üzere yapılan betimsel analiz sonuçları Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Soru 3'teki öğretmen profilini seçim gerekçelerinin analizi

Öğrencilerin büyük çoğunluğu ders anlatımı sırasında iletişim halinde olan, tartışma yaptıran ve öğrenciye yardım eden öğretmeni tercih etmiş görünmektedir. Şekil 5'ten bu öğretmeni seçme nedeni olarak en çok dile getirilen özellik "öğrencilere tartışma yaptıran" (%14,28)'dir. Bunu "dersi iyi anlatan" (%7,14) ve "etkili ve verimli anlatan" (%4,08) gibi

özellikler izlemektedir. Daha az oranda tercih sebebi olarak gösterilen özellikler ise “öğrenciye yardım eden” (%3,06) ve “yazarak anlatan” (%0,51) olarak belirlenmiştir. Şekil 5’ten de anlaşılacağı üzere, öğrencilerin en az oranda vurguladıkları öğretmen özelliği “öğrenciye fikrini sorması” (%0,51) olarak belirlenmiştir. Aşağıda öğrencilerin yanıtlarından bazı alıntılar verilmiştir.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

Sınıfta tartışma yöntemiyle sınıfta herkes fikrini belirtince daha çok derse katılıyorum.

76

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

Çünkü hoca, anlamadığı yerlerde öğrencilere yardımcı olmaz.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

A öğretmenini tercih ettim çünkü arkadaşlarımla tartışsam doğru olan aklımda kalır ve daha iyi derse katılırım.

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

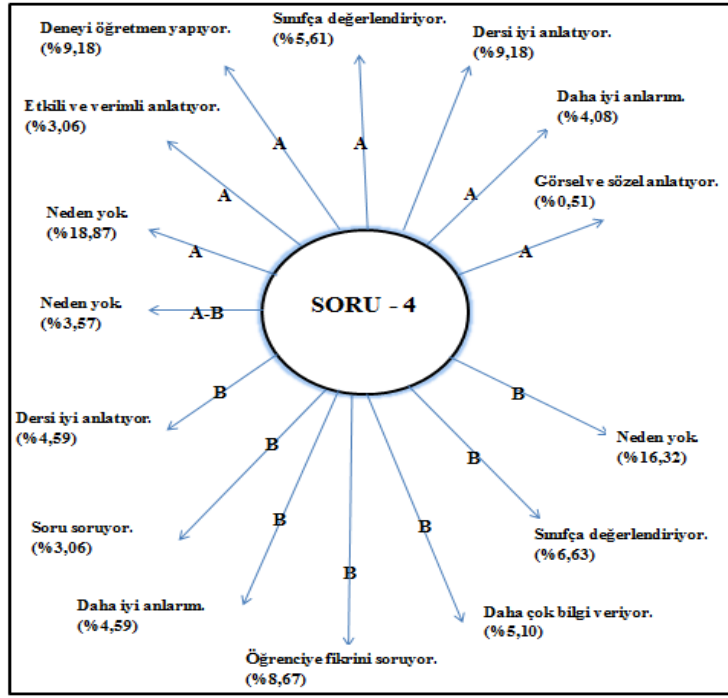
B öğretmeninin ders anlatım şeklinden bir şey anlamam o yüzden tercih etmedim.

Şekil 6. Öğrencilerin tartışmanın derinliği temelindeki öğretmen profillerine ilişkin yanıtları

Bu soruda yer alan öğretmen profillerinin her ikisi de tartışma temelinde bir ders işlemektedir. Yazılı yanıtlarından ve gerekçelendirmelerinden öğrencilerin tartışmanın öğretmen tarafından yönlendirildiği türünü tercih etmiş oldukları anlaşılmaktadır.

3.4. Deneyin Yapılış Biçimi Temelindeki Öğretmen Profilleri

Anketin dördüncü sorusunda yer alan A profiline sahip öğretmen derste gösteri deneyi yaparken B profiline sahip öğretmen deneyi öğrencilere yaptırıyor. İlk öğretmen profiline sahip öğrenciler yerini deney yapan, gözlem ve verilerden yola çıkarak sonuca ulaşan öğrenci rolüne bırakıyor. Bu soruda öğrencilerin neredeyse eşit oranda iki öğretmen profiline dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin %50,5’i A profiline sahip öğretmeni tercih ederken geri kalanlar B profiline sahip öğretmeni tercih etmiştir. Öğrencilerin dördüncü soruya ilişkin öğretmen tercihlerinin altında yatan nedenleri belirlemek üzere yapılan betimsel analiz sonuçları Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Soru 4'teki öğretmen profilini seçim gerekçelerinin analizi

Şekil 7'den anlaşılacağı üzere, öğrencilerin A profiline sahip öğretmeni seçme nedeni olarak en çok dile getirilen özellik "öğrenciye fikrini soran", (%8,67)'dir. Bunu "sınıfça değerlendiren" (%6,63) ve "daha çok bilgi veren" (%5,10) gerekçeleri izlemektedir. Daha az oranda tercih sebebi olarak gösterilen özellikler ise "soru soran" (%3,06) ve "etkili ve verimli anlatan" (%3,06) olarak belirlenmiştir. Şekil 7'den de anlaşılacağı üzere, öğrencilerin en az oranda vurguladıkları öğretmen özelliği "görsel ve sözel anlatan" (%0,51) olarak belirtilmiştir. Aşağıda öğrencilerin yanıtlarından bazı alıntılar verilmiştir.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

B öğretmeni seçtim çünkü öğretmenin sınıfta gezmesi öğrencilere daha yararlı diye düşünüyorum.

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

Sadece tahtada durduğu zaman öğrencilerle konuşur ve dersin düzeyi bozulur.

86

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

A öğretmeni'ni tercih ettim çünkü ilk anlatır sonra bülere soruyor anlamamı kolay olur

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

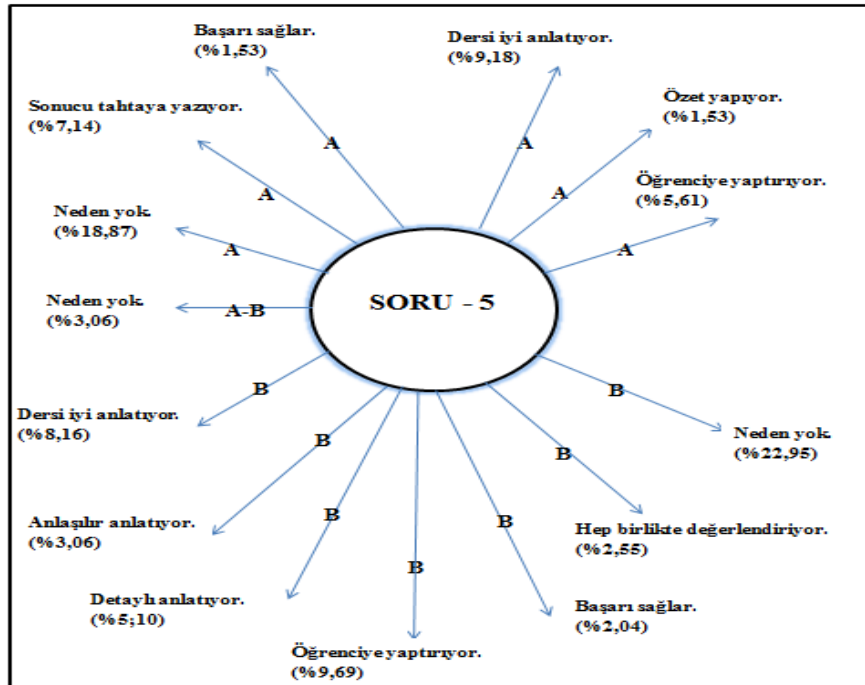
B öğretmeni uzun anlatıyor son anlattığı aklımda kalır ilk anlattığını unuturum

Şekil 8. Öğrencilerin deneyin yapılış biçimi temelindeki öğretmen profillerine ilişkin yanıtları

Yukarıdaki alıntılardan da anlaşılacağı üzere öğrenciler derste aktif olmayı tercih etmektedir. Nitekim yukarıdaki iki öğrenci farklı öğretmen profillerini seçmiş olmalarına karşın kendilerine soru soruluyor olması ya da deneyde yer alıyor olmaları ders anlatımına tercih etmektedir.

3.5. Deney Türü Temelindeki Öğretmen Profilleri

Anketin son sorusunda tasvir edilen A profiline sahip öğretmen derste öğrencilere yönergeye dayalı deney yaptırmakta ve deney sonunda sonuçları kendisi özetlemektedir. B profilindeki öğretmen ise öğrencilere araştırmaya sorgulamaya dayalı bir deney yapmaları için ortam hazırlamaktadır. Öğrenciler bir araştırma problemi temelinde deney tasarlamakta ve gerçekleştirmektedir. Öğrencilerin %54,1'i B profiline sahip öğretmeni tercih ederken geri kalanlar A profiline sahip öğretmeni tercih etmiştir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin öğretmen tercihlerinin altında yatan nedenleri belirlemek üzere yapılan betimsel analiz sonuçları Şekil 9'da verilmiştir.

Şekil 9: Soru 5'teki öğretmen profilini seçim gerekçelerinin analizi

Şekil 9'dan öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen seçme nedeni olarak en çok dile getirilen özellik “dersi iyi anlatan”, (%9,18)'dir. Bunu “sonucu tahtaya yazan” (%7,14) ve “öğrenciye yaptıran” (%9,63) izlemektedir. Daha az oranda tercih sebebi olarak gösterilen özellikler ise “detaylı anlatan” (%5,10) ve “anlaşılır anlatan” (%3,06) olarak belirlenmiştir. Şekil 9'dan da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin en az oranda vurguladıkları öğretmen özelliği “özet yapan” (%1,53) olarak belirtilmiştir. Aşağıda öğrencilerin yanıtlarından bazı alıntılar verilmiştir.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

B öğretmenin sadece tercih ediyorum değil; yaptığına kavuşmayı
birbirleriyle tartışıp ve bilgi edinip, yaptıklarını bir bir bilmek
- paylaşmak - güçlük çıkıyor. Her okula iyi oluyoruz.

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

82

A öğretmenin sadece tercih ediyorum değil; yaptığına kavuşmayı
birbirleriyle paylaşarak. Ama bu öğretmenin kendi
yaptığı deneyi kendisi anlatıyor. Öğrencilerinde bu deneyleri
denemesi lazım. Her okula iyi öğretilirler.

Hangi öğretmen adayını neden tercih ettiğinizi yazınız.

B öğretmenini tercih ettim daha çok öğrenciler için
- yararlı ve sorun yaratıcı.

Diğer öğretmen adaylarını neden tercih etmediğinizi kısaca belirtiniz.

74

A sadece yazılı formülünü veriyor o kadar

Şekil 10. Öğrencilerin deney türü temelindeki öğretmen profillerine ilişkin yanıtları

Öğrencilerin yazılı yanıtlarından da anlaşılacağı üzere öğrenciler kendilerine verilen adımları izleyerek deney yapmaktansa kendi deneylerini tasarlamayı tercih etmektedir. Öğrencilerin seçim yapıyor olması ve daha fazla etkin rol oynaması öğretmen profillerini tercihlerinde önemli rol oynuyor gibi görünmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Lise öğrencilerinin tercih ettikleri öğretmen profillerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada öğrencilerin göz teması kuran ve ders anlatırken tahtada durmak yerine sınıf içerisinde dolaşan öğretme profilini tercih ettikleri belirlenmiştir. Yine öğretim sırasında öğrencileriyle sürekli iletişim halinde olan öğretmenlerin daha çok tercih edildiği belirlenmiştir. Öğrenciler, dersi etkili ve verimli anlatan bir öğretmenin, mimik kullanan, beden dili kullanan ve sürekli iletişim halinde olan bir öğretmen olması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler sözü edilen özelliklere sahip öğretmen profilinin öğrenme sürecine yansıtacağını ve dersi anlamalarına yardımcı olacağını vurgulamıştır. Çalışmada ayrıca tahtada yazarak anlatan, öğrenciye yardım eden ve ayrıntılı anlatım tarzı benimseyen bir öğretmen profilindense, tartışma yaptıran, konuya ilişkin merak uyandıran sorular soran ve öğrencilerin konu ile ilgili fikrini

anlamaya çalışan öğretmen profilinin tercih edildiği de belirlenmiştir. Etkili ve verimli bir ders için; deney yaparken öğrencilere sorular sorarak ilerleyen, öğrencilere her aşama da ne olabileceğini sorgulatan ve merak uyandıran bir öğretmen profilini, deneyi öğretmenin yaptığı, tahtaya her aşamaya geçerken sonuçları yazdığı, daha çok bilgi aktarımı yapan, görsel ve sözel yöntemlerle anlatan öğretmene tercih etmişlerdir.

Dersinde başarılı olabileceklerini düşündükleri öğretmen profili ise, problem durumunu ortaya koyduktan sonra deneyi öğrencilere tasarlatan, deneyde kullanılacak malzemeleri öğrencilere seçtiren yani dersin her basamağını öğrencilerin yönettiği, öğretmenin sadece yönlendirici ve rehberlik edici bir konumda olduğu öğretmen profilini, deney yönergesini öğrencilerine veren, her basamağını kontrol eden ve deney sonunda özet yapan öğretmene tercih etmişlerdir. Öğrencilerin deney yapmak, tartışmak ve deney tasarlamak gibi öğretim sırasında daha aktif oldukları öğretim etkinliklerini tercih eden öğretmen profillerini benimsedikleri anlaşılmaktadır. Bu durum yazılı yanıtlarda sıklıkla geçen “Öğrenciye yaptırıyor.” ifadesinden de anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından tercih edilen öğretmen profilinin dersi tahtadan anlatmayan, zaman zaman sınıf içinde dolaşan, öğrencilerle konuşurken göz temasında bulunan, ses tonlamasını etkili şekilde ayarlayan ve beden dilini çok iyi kullanan öğretmen olduğu belirlenmiştir. Öte yandan öğrencilerin bazı öğretmen profillerinde ikiye ayrıldığı araştırmadan çıkan sonuçlar arasında yer almaktadır. Nitekim deney yapmak tüm öğrenciler için önemli görülmektedir. Bu nedenle deney yaptıran öğretmen profilinde öğrenciler sayıca neredeyse eşit olarak iki profile dağılım göstermiştir. Bu profillerden ilkinde öğrenciler yönergeye dayalı deney yaparken diğerinde ise araştırmaya dayalı deney yapmaktadır. Her iki öğretim sırasında da öğrenciler aktiftir ve deney sürecini kendileri yönetmektedir. Bu çerçevede öğrencilerin seçim nedeni daha çok öğrenme ve öğretme anlayışlarıyla ilintili olabilir.

Deneyin yönergeye dayalı olarak yaptırılması daha çok pozitivist felsefeden kaynaklanmaktadır. Teorik bilginin ispatını sağlayacak yönergeye dayalı deney bir anlamda bilgi ediniminin garantisi anlamına da gelmektedir. Nitekim öğrenciler yönergeleri izlerlerse yanlışlık yapamayacaktır. Öte yandan öğrencilerden konuya ilişkin deney tasarımlarını bekleyen öğretmen profili daha çok yapılandırmacılık temeline uygun bir profildir. Öğretmen öğrencilere sunmuş olduğu problemi algılamalarını, çözüm için yöntem belirlemelerini, deney tasarımlarını, deneyi gerçekleştirmelerini ve elde ettikleri verilerden çıkarımda bulunmalarını beklemektedir.

Öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profillerinin belirlenmesi öğrenciler hakkında biz eğitimcilere pek çok ipucu sunabilir. İlk olarak öğrencilerin nasıl bir sınıf ortamını tercih ettikleri açığa çıkmaktadır. Kendilerinin aktif olduğu mu, yoksa öğretmenlerinin aktif olduğu bir öğrenme ve öğretme ortamını mı tercih ettikleri gözler önüne serilmektedir. Bu durum öğrencilerin benimsedikleri öğrenme anlayışı hakkında da fikir verebilir. Pozitivist felsefeyi benimseyen öğrenciler daha çok bilgi aktarımına dayalı öğretim yöntemlerini ve bu yöntemleri kullanan öğretmen profillerini tercih edebilir. Buna karşın yapılandırmacılık felsefesinden yola çıkan öğrenciler, bilgiyi kendilerinin oluşturacağı öğrenme ortamlarını tercih edebilir. Böylesi ortamları yaratan öğretmen profili şüphesiz bu öğrencilerin tercihinde yer alacaktır.

Mevcut literatürde öğretmen profillerini inceleyen bazı çalışmalar mevcuttur (Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2006; Telli ve diğ., 2007). Ancak bu çalışmalar çoğunlukla öğrencilerin öğretmenlerin sınıf içi davranışlarını nasıl algıladıklarına odaklanmıştır. Çalışmalarda öğretmen profillerinin önceden tanımlanmış örneğin Toleranslı, Belirsiz/Toleranslı, Belirsiz/Gergin, Bastırıcı/Engelleyici gibi davranış temelindeki öğretmen profillerine odaklanılmıştır. Sınıf içi davranış kriter alan bu çalışmalar ile yapmış olduğumuz çalışmanın bulguları arasında ilişki kurmak pek de olanaklı olmamaktadır. Öte yandan öğrencilerin öğrenme ortamlarını nasıl algıladıklarına ilişkin çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Entwistle ve Tait, 1990; Fraser ve diğ., 1987; Gijbels ve diğ., 2006). Bu çalışmaların birleştikleri nokta, öğrencilerin öğrenme ortamlarını

algılama biçimlerinin öğrenmeleri üzerinde önemli etkileri olduğudur. Benzer söylemler çalışmamızda öğrencilerin öğretmen profili tercih nedenleri arasında da yer bulmuştur.

Çalışmamızda mevcut bakış açılarımızdan yola çıkarak, yine kendi öğrenme ve öğretme anlayışlarımızın temelinde öğretmen profillerini oluşturduk. Bu profiller değiştirilebilir veya ek özellikler eklenebilir, tamamen farklı bakış açılarıyla yenileri hazırlanabilir. Öğretmen profillerimizde öğretmenlerin genel sınıf içi davranışları ile fen/kimya öğretimi sürecinden kesitler kullandık. Lise kademesi üzerinde uyguladığımız anketimiz ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde de kullanılabilir. Anket farklı branşlar için farklılaştırılarak veya detaylandırılarak kullanılabilir. Özel öğretim yöntemlerinin entegre edildiği farklı öğretmen profilleri tasarlanabilir ve öğrencilerin öğretim yöntemine yönelik tercihleri belirlenebilir. Bu çalışmada öğrencilerin tercih ettikleri öğretmen profillerine odaklandık. Tercih edilen öğretmen profilleri ile öğrencilerin öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi belirleyen çalışmalar öğrenci – öğretmen ilişkilerine ışık tutabilir. Yine öğrencilerin öğrenme anlayışlarıyla tercih ettikleri öğretmen profilleri arasındaki ilişki de belirlenirse öğrencinin tercihlerinin hangi özellikleri tarafından yönlendirildiğine ilişkin bir model oluşturulabilir. Tüm bu ve benzeri çalışmalar öğrencileri tanıma ve olanaklı olan en uygun öğretimi tasarlamaya yardımcı olacaktır. Öğretmen yetiştiren kurumlar öğretmenlere farklı profilleri tanıtmak için belki bu tarz çalışmalardan kesitler sunabilir böylece öğretmen adayları mezun olmadan önce öğrencilerin tercihleri hakkında fikir sahibi olabilir.

KAYNAKÇA

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2014). *International periodical for the languages. literature and history of Turkish or Turkic*, 9(2), 1-20.
- Akamca, Ö.G. ve Hamurcu, H. (2005). Çoklu zekâ kuramı tabanlı öğretimin öğrencilerin fen başarıları, tutumları ve hatırd tutma üzerindeki etkileri, 28, 178-187.
- Azar, A., Presley, A.İ. ve Balkaya, Ö. (2006). Çoklu zekâ kuramına dayalı öğretimin öğrencilerin başarıları, tutum, hatırlama ve bilişsel süreç becerilerine etkisi. H.Ü. *Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U. Journal of Education)*, 30, 45-54.
- Bahar, H.H. ve Sülün, A. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğrenme stilleri, cinsiyet öğrenme stili ilişkisi ve öğrenme stiline göre akademik başarı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 69-86.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (22. Bas.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cengizhan, S. (2008). Modüler öğretim tasarımının farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin akademik başarılarına ve öğrenme kalıcılığına etkisinin belirlenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1), 98-116.
- Çermik, E. (2001). *Ortaöğretim fizik öğretmenlerinin profili, iş tatmini ve motivasyonu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Entwistle, N.J. ve Tait, H. (1990). Approaches to learning, evaluation of teaching and preferences for contrasting academic environments. *Higher Education*, 19(2), 169-194.
- Fraser, B.J., Walberg H. J., Welch, W.W. ve Hatie, J.A. (1987). Syntheses of educational productivity research. *International Journal of Educational Research*, 1, 145–252.
- Gijbels, D., Van de Watering, G., Dochy, F. ve Van den Bossche, P. (2006). New learning environments and constructivism: The students' perspective. *Instructional Science*. 34(3), 213-226.

- Gürçay, D. ve Eryılmaz, A. (2005). Çoklu zekâ alanlarına dayalı öğretimin öğrencilerin fizik başarısına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 29, 103-109.
- Güzel, H., Özdöl M.F. ve Oral İ. (2010). öğretmen profillerinin öğrenci motivasyonuna etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 241-253.
- Kaptan, S. (1993). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikler*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (1991). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (4. Bas.). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, M., Kaya, A., Yıldırım, N. ve Genç, G. (2004). *Eğitimci gözüyle öğretmen ve öğrenci*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 135-149.
- Köktürk, T. (1997). *İlköğretim okulları ikinci kademe ingilizce öğretmenlerinin profili, motivasyonu ve iş tatmini* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koroğlu, H. ve Yeşildere, S. (2004). İlköğretim yedinci sınıf matematik dersi tamsayılar ünitesinde çoklu zekâ teorisi tabanlı öğretimin öğrenci başarısına etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 25-41.
- Özer, Z.D. ve Özkan, M. (2012). Proje tabanlı öğretimin fen bilgisi öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerileri üzerine etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(3), 119-130.
- Palabıyık, U. ve İspir, A. O. (2011). Örüntü temelli cebir öğretiminin öğrencilerin cebirsel düşünme becerileri ve matematiğe karşı tutumlarına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 111-123.
- Tan, M. ve Temiz, B.K. (2003). Fen öğretiminde bilimsel süreç becerilerinin yeri ve önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(13), 89-101.
- Taşkoyan, S.N. (2008). *Fen ve teknoloji öğretiminde sorgulayıcı öğrenme stratejilerinin öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri, akademik başarıları ve tutumları üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Telli, S., Brok, P. ve Çakıroğlu, J. (2007). Students' perceptions of science teachers' interpersonal behaviour in secondary schools: Development of the Turkish version of the Questionnaire on Teacher Interaction. *Learning Environments Research*, 10(2), 115- 129.
- Yenilmez, K. ve Çalışkan, S. (2011). İlköğretim öğrencilerinin çoklu zekâ alanları ile yaratıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişki. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 48-63.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. Bas.). Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Educators are trying to determine the theoretical effectiveness of the instructional index they design. The factors that set this design to the success of the instruction they designed. Whereas the effectiveness of teaching is only intended for your content. On the contrary, how that teaching takes shape in the classroom has a greater role than the content in which it is packaged while presenting it with the pedagogies. This is why different teaching can be very different in

the hands of different teachers. What makes this difference is the classroom attitudes and behaviors that are guided by the teacher's understanding and perspective. These attitudes and behaviors that represent the characteristics of the teacher have an important role among the factors that determine the effectiveness of teaching. As a matter of fact, educators emphasize the effects of the behaviors that teachers will exhibit in the classroom on the level of achieving teaching gains (Kılıç, Kaya, Yıldırım, & Genç, 2004).

Researches examining the effectiveness of instructional designs have the students' skills (İspir & Palabıyık, 2011; Özer & Özkan, 2012; Tan & Temiz, 2003; Taşkoyan, 2008), learning styles (Azizoğlu & Çetin, 2009; Cengizhan, 2008; Gürçay & Eryılmaz, 2005; Spring & Sülün, 2011) and multiple intelligence areas (Azar, Presley, ve Balkaya, 2006; Köroğlu & Yeşildere, 2004; Özyılmaz, Akamca, & Hamurcu, 2005; Yenilmez & Çalışkan, 2011). On the other hand, there are limited number of studies that take into account the preferred teacher profile of students (Telli, Brok, & Çakıroğlu, 2006; Güzel, Özdöl, & Oral, 2010). However, the harmony of teacher profiles with students' preferences can significantly increase the effectiveness of teaching. The studies that determine the teacher profiles preferred by the students (Telli, Brok, & Çakıroğlu, 2006) mostly cover primary school students. Therefore, in this research, it is aimed to determine the teacher profiles preferred by high school students.

In this study, what are the preferred teacher profiles of high school students? The answer to the question was sought. The study was carried out with 9th and 10th grade students attending various state high schools in Istanbul in the 2016-2017 academic year. 196 high school students participated in the study using screening method which is one of the quantitative research designs. In the current field literature, the teacher profile was determined using the scale (Güzel, Özdöl, & Oral, 2010). Descriptions of the relationship between teacher profiles and learning rather than behavior and teaching methods have not been used in the current studies. Therefore, in this study, teacher profiles were created as episodes and these episodes were presented to the students' preferences.

In the first question of the questionnaire, the teacher with A profile does not walk around the classroom and communicate with the students while the course is only working on the blackboard. On the other hand, the teacher with the B profile walks around the classroom and communicates with the students and makes eye contact. According to the research findings, in the first question of the questionnaire, 9.7% (n = 20) of the students chose the teacher with the A profile, while 89.8% (n = 176) preferred the teacher with the B profile.

The majority of the students seem to prefer the teacher profile that circulates in the classroom from time to time during the lecture and makes eye contact while talking to the students. The most mentioned feature as the reason for choosing this teacher is "eye contact by the teacher" (16.83%). This is followed by "effective and comprehensible lecturing" (10,20%) and m giving importance to the student "(10,20). Less attention was paid to özellikler board usage "(6.63%) and dolaş walking around the classroom" (5.61%). It is understood that the teacher feature that the students emphasize to a minimum is ası communicating with the students "(2.55%).

The majority of the students seem to prefer the teacher profile that circulates in the classroom from time to time during the lecture and makes eye contact while talking to the students. The most mentioned feature as the reason for choosing this teacher is "eye contact by the teacher" (16.83%). This is followed by "effective and comprehensible lecturing" (10,20%) and m giving importance to the student" (10,20). Less attention was paid to özellikler board usage" (6.63%) and dolaş walking around the classroom" (5.61%). From Figure 1, it is understood

that the teacher feature that the students emphasize to a minimum is ası communicating with the students” (2.55%).

The most frequently mentioned feature as the reason for choosing this teacher is “teacher making eye contact and using body language” (22.44%). This is followed by “effective and efficient narration” (6.12%) and iyi good narration i (5.61%). Less attention was paid to özellikler better understood özellikler (6.63%) and “to be in communication” (5.61%). As it can be seen from Figure 2, the teacher characteristic that the students emphasized at least was not using board (2.04%). In the third question, the teacher with profile A starts with a remarkable question and creates a discussion environment in the classroom, while the teacher in profile B starts by discussing an event that will raise curiosity to the teaching. According to the research findings, in the third question of the survey, 56.1% of the students chose teachers with A profile and 40.8% preferred teachers with B profile.

Most of the students seem to prefer the teacher who is in contact during the lecture, has discussion and helps the student. In Figure 3, the most mentioned feature as the reason for choosing this teacher is an which makes students argue ”(14.78%). This is followed by features such as anlat good narrator 7 (7.14%) and “effective and efficient narrator 4.0 (4.08%). Less favorable features were found to be eden helping students 3.0 (3.06%) and “writing and explaining” (0.51%).

In the fourth question of the questionnaire, the teacher with A profile makes the demonstration experiment while the teacher in the B profile makes the experiment. In the first teacher profile, passive students who observe the experiment are replaced by the role of the student who conducts experiments and reach the result from observation and data. In this question, it was determined that the students were distributed equally to two teacher profiles. While 50.5% of the students preferred teachers with A profile, the rest preferred teachers with B profile.

The most frequently mentioned feature as the reason for choosing students with A profile is oran asking the student their opinion” (8,67%). This is followed by en class evaluators ” (6.63%) and veren more informative” reasons (5.10%). The less favored reasons were determined as “asking questions” (3.06%) and “effective and efficient narrators” (3.06%).

In the last question of the questionnaire, the teacher who has the profile A has instructed the students to make a guided experiment and summarizes the results at the end of the experiment. The teacher in profile B prepares students for an inquiry-based experiment. Students design and conduct experiments based on a research problem. While 54.1% of the students preferred teacher with B profile, the rest preferred teacher with A profile.

The most expressed feature of the students as the reason for choosing their preferred teacher is an who explains the course well ”, (9.18%). This is followed by yazan writing the result on the board ”(7.14%) and an having the student do” (9.63%). The less favorable features were determined as “detailed narrator” (5.10%) and ir intelligible narrator ”(3.06%). As can be seen from Figure 5, the least characteristic of the teachers emphasized by the students was “summarizing” (1.53%).

It was determined that the teacher profile preferred by the majority of the students was the teacher who did not explain the lesson from the blackboard, wandered in the classroom from time to time, made eye contact while talking with the students, effectively adjusted the tone of voice and used body language very well. On the other hand, it is among the results of the study

that students are divided into two in some teacher profiles. As a matter of fact, it is considered important for all students to conduct experiments. For this reason, in the teacher profile, the students were almost equal in number. In the first of these profiles, students conduct experiment based on instructions and in the other, they conduct research based research. During both courses, the students are active and conduct the experiment process themselves. In this context, the reason for the selection of students may be more related to their understanding of learning and teaching. It is mostly positivist philosophy that the experiment is based on instructions. Experiment based on instruction to provide proof of theoretical knowledge is also a guarantee of knowledge acquisition. As a matter of fact, if the students follow the instructions, they cannot make mistakes. On the other hand, the teacher profile, which expects students to design experiments on the subject, is more suitable for constructivism. The teacher expects the students to perceive the problem presented to them, determine the method for the solution, design the experiment, perform the experiment and make inferences from the data they obtain.

Determining students' preferred teacher profiles can provide many clues about the student. First, it becomes clear how students prefer a classroom environment. It is revealed whether they are active or prefer a learning and teaching environment in which their teachers are active. This situation may give an idea about the students' understanding of learning. Students who adopt positivist philosophy may prefer teaching methods based on knowledge transfer and teacher profiles using these methods. On the other hand, students who start with the philosophy of constructivism may prefer the learning environments in which they create the information themselves. The teacher profile that creates such environments will undoubtedly be in the preference of these students.

In this study, which was carried out to determine the preferred teacher profiles of high school students, it was determined that students prefer the teaching profile that circulates in the classroom instead of making eye contact and standing on the board while teaching. Again, it has been determined that teachers who are constantly in contact with their students during teaching are more preferred. Students noted that a teacher who describes the lesson effectively and efficiently should be a teacher who uses facial expressions, uses body language, and is constantly in contact. He emphasized that the profile of the teacher with the mentioned characteristics will be reflected in the learning process and help them understand the lesson.

In the study, it was also determined that the profile of the teacher who talks, asks curious questions about the subject and tries to understand the students' opinion about the subject is preferred rather than the profile of the teacher who tells by writing on the board, helps the student and adopts a detailed expression style. For an effective and efficient course; during the experiment, they preferred a teacher profile that progressed by asking students questions, asking students what could happen at each stage, and arousing curiosity to the teacher who did the experiment, wrote the results when passing on the board to each stage, transmitted more information, told them using visual and verbal methods.

The teacher profile, which they think can be successful in their course, after revealing the problem situation, they preferred the teacher profile, which had the students design the experiment, made the students choose the materials to be used in the experiment, that is, each step of the course was managed by the students, the teacher was only in a guiding and guiding position, gave the instruction of the experiment to the students, checked each step and made a summary at the end of the experiment. It is understood that students adopt teacher profiles that prefer teaching

activities in which they are more active during teaching, such as experimenting, discussing, and designing experiments. This situation is often mentioned in written responses "to the student."it is also understood from his statement.

It has been determined that the profile of the teacher preferred by the vast majority of students is a teacher who does not tell the lesson from the board, walks around the classroom from time to time, makes eye contact when talking to students, effectively adjusts the intonation and uses body language very well. On the other hand, it is among the results of the research that students are divided into two in some teacher profiles. As a matter of fact, experimenting is considered important for all students. For this reason, in the profile of the teacher who conducted the experiment, students were distributed almost equally in two profiles. In the first of these profiles, students experiment based on guidelines, and in the other, they experiment based on research. During both instruction, students are active and manage the experimental process themselves. In this context, the reason for students ' choice may be more related to their understanding of learning and teaching.

Conducting an experiment based on instructions is more likely due to positivist philosophy. A directive-based experiment that will provide proof of theoretical knowledge also means a guarantee of knowledge acquisition in a sense. As a matter of fact, students will not be able to make mistakes if they follow the guidelines. On the other hand, the profile of the teacher who expects students to design experiments on the subject is more of a profile that is based on constructivism. The teacher expects students to perceive the problem they have presented, determine the method for solving it, design an experiment, perform an experiment, and draw conclusions from the data they have obtained.

Determining the teacher profiles that students prefer can offer many tips about the student. First, it is revealed how students prefer a classroom environment. It is revealed whether they prefer a learning and teaching environment in which they are active or their teachers are active. This can also give an idea of the understanding of learning that students adopt. Students who adopt positivist philosophy may prefer teaching methods based on knowledge transfer and teacher profiles that use these methods. However, based on the philosophy of Constructivism, students can choose the learning environments in which they will create knowledge themselves. The profile of the teacher who creates such environments will undoubtedly be in the preference of these students.

There are some studies examining teacher profiles in the current literature (Telli, Brok, & Çakıroğlu, 2006; Telli, & others, 2007). However, these studies mostly focused on how students perceive teachers' classroom behavior. Studies focused on teacher profiles based on predefined behaviors of teacher profiles such as Tolerant, Indeterminate / Tolerant, Indeterminate / Tense, Suppressor / Preventive. It is not possible to establish a relationship between these studies, which take classroom behavior as criteria, and the findings of our study. On the other hand, there are various studies on how students perceive learning environments (Entwistle, & Tait, 1990; Fraser, & others, 1987; Gijbels, & others, 2006). The convergence of these studies is that the way students perceive their learning environment has an important effect on their learning. Similar discourses were also included among the reasons for students' preference of the teacher profile in our study.

Based on our current perspectives, we created teacher profiles based on our own understanding of learning and teaching. These profiles can be changed or additional features added, new ones can be created with completely different perspectives. In our teacher profiles,

we used sections from the science/chemistry teaching process with the general behavior of teachers in the classroom. Our survey, which we apply at the high school level, can also be used at the primary and secondary level. The survey can be used by differentiating or detailing for different branches. Different teacher profiles in which special teaching methods are integrated can be designed and students' preferences for the teaching method can be determined. In this study, we focused on the preferred teacher profiles of students. Studies that determine the relationship between preferred teacher profiles and students' learning styles can shed light on student – teacher relationships. Again, if the relationship between students' understanding of learning and their preferred teacher profiles is also determined, a model can be created about what characteristics of the student's preferences are driven by. All these and similar studies will help to recognize students and design the most appropriate teaching possible. Teacher training institutions can offer cross-sections of such studies, perhaps to introduce different profiles to teachers, so that teacher candidates can have an idea of the preferences of students before graduating.